

Vragen en antwoorden project klimaatslim bosbeheer Utrechtse Heuvelrug november 2024

1. Wat is klimaatslim bosbeheer?

Klimaatverandering zoals lange perioden van droogte of juist veel regenval heeft een negatieve invloed op de kwaliteit van het bos. Verzwakte bomen zijn bovendien gevoeliger voor plagen en ziekten. Om voor een zo gezond mogelijk toekomstig bos te zorgen, nemen o.a. Staatsbosbeheer en Bosgroep Midden Nederland veel initiatieven. Zo ook projecten omtrent klimaatslim bosbeheer dat ervoor moet zorgen dat bos weerbaarder wordt tegen klimaatverandering.

2. Wat gaan jullie doen op de Utrechtse Heuvelrug?

In dit project gaan we tot 2029 aan de slag met een demonstratielocatie van 48 ha in boswachterij Austerlitz en drie praktijklocaties op particulier eigendom van elk 5 ha. Het zijn multifunctionele bossen op zandgronden die we veerkrachtiger maken tegen de gevolgen van klimaatverandering en verzuring van de bosbodem. Ook de verjonging en keus van boomsoorten die het best bestand zijn tegen de gevolgen van het klimaat valt hieronder. Daarnaast zijn innovatieve maatregelen, monitoren en kennisuitwisseling belangrijke pijlers binnen dit project.

3. Wat zijn die innovatieve maatregelen?

De gehele demolocatie (43 ha) in boswachterij Austerlitz wordt boomsgewijs beoordeeld middels de methode bostracking. Dit is een van de innovatieve maatregelen en een zeer intensieve vorm van inventariseren om de kenmerken en waarden van het bos in beeld te krijgen. Op basis hiervan wordt bepaald welk beheer en maatregelen nodig zijn om het bos klimaatbestendig en robuust te maken. Hierbij kan gedacht worden aan het inbrengen van andere boomsoorten, vrijzetten van toekomst bomen, behouden van habitatbomen en toepassen van bodemverbetering (kalk gift).

4. Wat is de rol van Bosgroep Midden Nederland in dit project?

Zij zijn een gelijkwaardige partner in dit project en bereiken de doelen van het project door het begeleiden en ondersteunen van particuliere grondbezitters op de praktijklocaties. Dit zijn landgoed de Jonge Doornse Bossen en landgoed Den Treek-Henschoten.

5. Waarom is de bosbodem verzuurd?

Binnen de bossen op de Utrechtse Heuvelrug is variatie in de bodem te vinden. In delen met hoge zandgronden is de zuurgraad zuurder dan de bodem dan lager gelegen, vochtiger delen. Nu komt verzuring van de bodem komt van nature voor. Maar door menselijk handelen werkt een oplopende zuurgraad in de hand. Bij een sterk verzuurde bodem komt de biodiversiteit in het geding. Er komen te weinig nutriënten in de bodem en dat heeft gevolgen voor planten, insecten en de bosdieren. In het project wordt ook gekeken wat gedaan kan worden aan deze verzuring. Bijvoorbeeld het toepassen van kalk.

6. Wordt er rekening gehouden met flora en fauna?

Uiteraard, bijzondere waarnemingen (zoals een horst) worden meegenomen bij het bostracken en voorlopen door de boswachter ecologie. Hiermee wordt rekening gehouden tijdens het uitvoeren van het beheer en de keuze voor het toepassen van maatregelen. Wel zullen we gaan werken met wildbescherming om ervoor te zorgen dat de geplante bomen succesvol kunnen opgroeien en geen schade oplopen door vraat of schuren door met name reewild.

7. Hoe vindt monitoring plaats?

Op basis van een monitoringsplan wordt een monitoring uitgevoerd ter plaatse van de demolocatie en de praktijklocaties. In 2024 wordt gestart met een nulmeting en in 2029 zal een analyse van de gegevens plaats vinden. Resultaten zullen daarna worden gedeeld met geïnteresseerder en via het platform van de VBNE. De monitoring wordt uitgevoerd door verschillende partijen waaronder studenten van Universiteit van Utrecht. Universiteit Utrecht heeft een subsidie ontvangen voor een breder monitoringsproject op de Utrechtse Heuvelrug en in samenwerking met het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. Eén van de onderzoek locaties valt samen met de demolocatie van Staatsbosbeheer waardoor monitoringswerkzaamheden gecombineerd kunnen worden.

8. Waarom wordt er ook gekeken naar andere boomsoorten?

Voorheen werden bossen aangelegd met eenzelfde boomsoort: homogene bossen. Klimaatverandering is eenmaal een feit en een grotere variëteit aan boomsoorten maakt het bos niet alleen vitaler en aantrekkelijker maar is beter opgewassen tegen de gevolgen van klimaat. Op de demonstratie- en

praktijklocaties wordt dan ook gekeken naar boomsoorten die goed kunnen gedijen op hogere zandgronden. We kijken daarbij ook naar boomsoorten uit Zuid-Europa die het goed doen op zandgronden. Uitgangspunt hierbij is dat de bomen in de nabij toekomst door natuurlijke verspreiding ook deze locaties zouden kunnen bereiken. Dit proces wordt nu alleen versnelt door deze soorten aan te planten (Assisted migration). Uiteraard onderzoeken we inheemse boomsoorten.

9. Wat moet het resultaat zijn van dit project?

Het klimaatbestendig inrichten van de bospercelen op de demo- en praktijklocaties. En, aan de hand van de uitkomsten uit monitoren en kennisuitwisseling andere terreinbeheerders en beleidsadviseurs ook van de omliggende gemeenten en provincie Utrecht, handvatten meegeven om klimaatbestendig bosbeheer op hun bosgrond te implementeren. Een kers op de taart is als de handschoen ook daadwerkelijk wordt opgepakt in meerdere terreinen.

10. Hoe is dit project gefinancierd?

Het project is mede mogelijk gemaakt dankzij een SKNL subsidie van de provincie Utrecht en een ruimhartige bijdrage van Stichting MTB Utrechtse Heuvelrug.

11. Wat heeft stichting MTB Utrechtse Heuvelrug met natuur te maken?

Op de Utrechtse Heuvelrug, heel veel. Een deel van de opbrengsten uit de MTB-vignetten wordt aangewend voor natuurprojecten, zoals het project klimaatslim bosbeheer. Daarmee wil Stichting MTB-Utrechtse Heuvelrug hun steentje bijdragen aan de natuur op de Utrechtse Heuvelrug en hun vrijwilligers en vignethouders ook bewuster maken van de waarde van natuur, waar zij als MTB'ers zo van mogen genieten op de MTB-paden.

12. Wat gaan omwonenden en recreanten merken van dit project?

Omwonenden zullen geen extra overlast ervaren van het project. Veel van de werkzaamheden zoals bessen en dunningen worden meegenomen in het regulier bosbeheer dat in boswachterij Austerlitz plaatsvindt. Kennissessies die gegeven worden op de demolocatie zijn klein van aard en leveren geen overlast op. Voor onze bezoekers staat er informatie in het projectgebied en het gebied blijft op eenzelfde wijze toegankelijk.

13. Hoe wordt de omgeving geïnformeerd over dit project?

Via de website van Staatsbosbeheer en Bosgroep Midden Nederland wordt informatie over het project verstrekt. Ook zijn er informatieposters in het gebied. Bij relevante ontwikkelingen of mijlpalen wordt via de lokale media gecommuniceerd. Ook behoort een veldbezoek tot de mogelijkheden bij voldoende belangstelling.